

شناخت و کارکرد قبض انبار در حقوق ایران و تطبیق با قانون تجارت ایالات متحده آمریکا

نعیم علی نقی^۱

اسماعیل عباسی^۲

مهدي منتظر^۳ ✉

مرتضی شهبازی نیا^۴

حیدر حسن زاده^۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۰۴

چکیده

قبض انبار از جمله اسناد تجاری در مفهوم عام است که تاکنون در نظام حقوقی ایران کمتر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. لذا در این مقاله با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی ابتدا شناخت و ماهیت این سند تجاری و سپس کارکرد آن در دو نظام حقوقی ایران و ایالات متحده آمریکا مورد بررسی قرار گرفته است. از نظر پیشینه تاریخی قبض انبار از سال ۱۳۴۰ هجری خورشیدی وارد ادبیات حقوقی ایران شد. هر چند که بازرگانان قبل از آن نیز در مبادلات تجاری از آن استفاده می نمودند. به لحاظ ماهیت و نوع سند به نظر می رسد در حقوق ایران قبض انبار دارای کارکردی وثیقه‌ای و رهنی است و پس از سپردن کالا به انبارهای عمومی، انباردار موظف به صدور قبض رسید و تحویل آن به شخصی که کالا را به انبار سپرده، خواهد بود. این سند که دلیل مالکیت کالا است از طریق ظهنویسی قابل واگذاری به دیگران است. در نظام حقوقی فدرال و قانون یکنواخت تجارت آمریکا نیز قبض انبار ماهیتی وثیقه‌ای داشته و از قابلیت ظهن نویسی و همچنین در وجه حامل بودن برخوردار است. انبار ممکن است بین قوانین فدرال و یا ایالتی یکی را انتخاب کند. در سطح ملی نیز ممکن است رویه واحدی در موضوع قبض انبار حاصل نشود، اگرچه برخی از ایالت‌ها از نزدیک بر انبارها نظارت دارند.

واژه‌های کلیدی: قبض انبار، انبارهای عمومی، قبض انبار الکترونیکی، قانون یکنواخت تجارت آمریکا

^۱ دانشجوی دکتری حقوق خصوصی، دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران. naeim.alinaghi@yahoo.com

^۲ استادیار دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران. Ism.Abasi@iauctb.ac.ir

^۳ استادیار مدعو دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی و استادیار گروه حقوق خصوصی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دماوند، تهران، ایران (نویسنده مسئول). montazer@damavandiau.ac.ir

^۴ دانشیار دانشکده حقوق، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. shahbazinia@modares.ac.ir

^۵ استادیار دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران. Hei.Hasanzadeh@iauctb.ac.ir

مقدمه

امروزه که ارتباطات جمعی و معاملات تجاری و اقتصادی به طور وسیع و چشم‌گیری گسترش یافته روابط افراد در حیطه‌ی بین‌الملل دست‌خوش تحولات عظیمی شده است، گاهی اوقات دیده می‌شود که اشخاص در راستای آسان‌سازی در پرداخت‌ها و ایجاد تعهدات برخی اعمال را انجام می‌دهند. صدور اسناد تجاری که در واقع از عرف تجارتی نشأت گرفته است و همین امر موجب شده تا به مرور زمان و تغییر و تحولاتی که در عرصه تبادلات تجاری صورت می‌پذیرد، اسناد مختلفی به وجود آمدند. لذا در یک نگاه کلی به روند رشد فعالیت‌های تجاری از گذشته تاکنون در می‌یابیم که در این عرصه رشد زیادی اتفاق افتاده است و در این راستا امروزه نیازهایی به وجود آمده‌اند که احتمالاً در گذشته اصلاً وجود نداشتند. برای رفع نیازهای جدید و ضرورت‌هایی نظیر سرعت، سهولت و امنیت در روابط تجاری امروزه شاهد به وجود آمدن اسناد تجاری هستیم که با توجه به تازه بودن آن‌ها، لازم است حقوق و تعهدات هر یک از آن‌ها به طور کامل شناسایی شود تا خود به جای رفع نیازها مسئله‌ساز نشوند.

از جمله خصوصیات این اسناد مسئله پرداخت دین و وثیقه بودن آنهاست. ناگفته نماند که البته هر کدام از اسناد تجاری برای هدف خاصی صادر می‌شوند. به عنوان مثال چک به عنوان یکی از اسناد تجاری، گاهی وسیله پرداخت در عرف عقود و قراردادهای به شمار می‌رود و گاهی نیز ابزاری برای تضمین حسن انجام تعهد خواهد بود. قبض انبار نیز از جمله اسنادی است که با توجه به همین تغییرات و تحولات به وجود آمده است و در راستای عرفی‌گرایی قوانین تجاری پیش‌بینی شده است. تاریخچه انبارداری در ایران نشان می‌دهد که تنوع و پیچیدگی سازمان‌ها مشکلات و مسائل مختلفی را باخود به همراه داشته است. با توجه به نیازهای روز افزون و متفاوت سازمان‌ها، وظایف انبار نیز تغییر کرده و پیچیده تر شده است. اساساً تا قبل از شهریور ۱۳۴۰ به علت فقدان مقررات مخصوصی که بتواند وظایف و مسئولیت‌های صریح انبارداران کالا را در مقابل صاحبان کالا تعیین کند و همچنین عدم آشنایی بسیاری از صاحبان کالاها با اصول

جدید انبارداری متداول در کشورهای متمدنی جهان وضع اغلب انبارهای تجاری ایران اسف بار بود. قبض انبار از آنجا که در قبال سپردن کالاهای اشخاص به انبارهای عمومی برای صاحبان آنها صادر می‌شود، به نظر می‌رسد نوعی وثیقه و ماهیتی قراردادی و عرفی دارد که افراد با سپردن کالای خود به انبارهای مجاز در عوض معادل کالای موجود در انبار قبض رسید و برگ وثیقه‌ای را دریافت می‌کنند. بنابراین شناخت و کارایی قبض انبار می‌تواند مزایای زیادی را برای طرف‌های ذی نفع از جمله تولیدکنندگان، تجار، وام‌دهندگان و انبارها و بخش‌های مختلف طور کلی به همراه داشته باشد. لذا آنچه هدف اصلی این تحقیق را تشکیل می‌دهد، بررسی شناخت و کارکرد این قبض و تعاریفی که از آن شده است، وضعیت این قبض در نظام حقوقی ایران و همچنین پیرامون اینکه اصولاً آیا این قبض سند تجاری محسوب می‌شود که بتوان آثار اسناد تجاری را بر آن متصور شد؟ همچنین تاریخچه و شناخت و کارکرد این نوع سند در قانون یکنواخت تجارت آمریکا نیز مورد بررسی قرار گرفته شده است.

گفتار اول: مفاهیم

در این گفتار به مفاهیم مرتبط با موضوع مقاله خواهیم پرداخت.

الف: مفهوم قبض انبار

دانشمندان علم لغت برای واژه «قبض» معانی متفاوتی ذکر نموده‌اند از جمله: با دست چیزی گرفتن، جمع کردن درهم کشیدن، رسید. (بندر ریگی، ۱۳۷۲: ۴۳۱) همچنین مقابل کلمه «انبار» آمده است. جای ریختن و انباشتن غله یا چیزهای دیگر جای ریختن و نگه داشتن کالاهای تجارته و نیز خس و خاشاک و چیزهای دیگر که روی هم انباشته می‌شود. (عمید، ۱۳۶۳: ۹۳۳) در لغت انگلیسی واژه (ware) به معنای جنس و کالا است و کلمه (ware house) به معنای انبار کالا می‌باشد.

از نظر اصطلاحی گفته شده که برگه رسمی انبار یا واران (Warrant) سند قابل معامله‌ای است که به وسیله آن تاجری به عنوان ضمانت تعهد خود اجناسی را که در انبار عمومی یا در نزد خود دارد، به گرو طلبکار می‌دهد.

می‌پردازد. قبض انبار سندی است مشتمل بر دو بخش، بخش اول قبض رسید است که نشان دهنده مالکیت کالا است و بخش دوم نشان دهنده دینی است که کالای موجود در انبار را در رهن دارد و هر دو بخش قابل ظهن‌نویسی و انتقال است. و در تعریف قبض انبار به معنای اخص با برگ وثیقه آمده است برگ وثیقه، نوعی سند محسوب می‌شود که علاوه بر وعده متعهد به پرداخت مبلغی معین در وجه باب حواله کرد دارنده متضمن رهن مقبوض کالای موجود در انبار عمومی است» (صقری، ۱۳۷۷: ۲۴۷) اما سند قبض رسید را می‌توان این گونه تعریف کرد قسمتی از قبض انبار که نشان دهنده سلامت کالای موجود در انبار است و با ظهر نویسی آن می‌توان مالکیت کالا را انتقال داد.

ج: مفهوم انبار عمومی

طبق تعریف تصویب نامه راجع به تأسیس انبارهای عمومی مصوب شهریور ماه ۱۳۴۰ انبار عمومی موسسه ای است بازرگانی که به منظور قبول امانت و نگهداری مواد اولیه و محصولات صنعتی و فلاحتی و کالاهای صاحبان صنایع و کشاورزان و بازرگانان با موافقت هیئت نظارت بر انبارهای عمومی و با رعایت مقررات این قانون و آئین نامه‌های مربوطه به صورت شرکت سهامی تأسیس و بر طبق مقررات قوانین ایران به ثبت رسیده که قبض رسمی انبار از طرف انبارهای عمومی صادر می‌شود که در آنجا تجار اجناس خود را به امانت می‌سپارند. انبار عمومی در مقابل دریافت کالا قبض انبار را صادر می‌کند که دارای دو بخش است، یکی قبض رسید که در ادبیات حقوقی فرانسه (récépissé) و دیگری برگ وثیقه (warrant) گفته می‌شود. این قبوض معرف کالا بوده و با ظهر نویسی قابل نقل و انتقال می‌باشند. انتقال قبض رسید به منزله انتقال کالا و برگ گذاشتن برگ وثیقه به منزله برگ گذاشتن کالا می‌باشد و اسناد مزبور مانند برات و سفتی وسله ظهن‌نویسی قابل نقل و انتقال می‌باشند. البته قبض رسید کالا و وثیقه به وسایل دیگر نیز قابل نقل و انتقال می‌باشند. ولی در این صورت مدرک دیگری باید نقل و انتقال را تأیید نماید. در صورتی که قانوناً با ظهر نویسی

(ستوده تهرانی، ۱۳۸۸: ۳۱۴) این سند در عین حال معرف طلب و گرویی است. قبض رسمی انبار از طرف انبارهای عمومی صادر می‌شود که در آنجا بازرگانان اجناس خود را به امانت می‌سپارند و انبار عمومی در مقابل دریافت کالا دو نوع قبض صادر می‌کند، یکی قبض رسید و دیگری برگ وثیقه. این قبوض معرف کالا بوده و با ظهن‌نویسی قابل نقل و انتقال می‌باشند. انتقال قبض رسید به منزله انتقال کالا و برگ گذاشتن برگ وثیقه به منزله برگ گذاشتن کالا می‌باشد و اسناد مزبور مانند برات و سفته به وسیله ظهن‌نویسی قابل نقل و انتقال می‌باشند. البته قبض رسید کالا و برگ وثیقه به وسایل دیگر نیز قابل نقل و انتقال می‌باشند، ولی در این صورت مدارک دیگری باید نقل و انتقال را تأیید نمایند، در صورتی که با ظهن‌نویسی احتیاج به انجام تشریفات دیگری برای انتقال اسناد مزبور در بین نیست و در مورد برگ وثیقه ظهن‌نویس نسبت به مبلغ طلب مورد وثیقه با صاحب کالا مسئولیت تضامنی پیدا می‌کند و از این جهت قبوض رسمی انبار اوراق تجارتهی قابل معامله محسوب می‌شوند. (اسکینی، ۱۳۸۹: ج ۳، ۱۱۴)

تاجری که جنسی را به انبار عمومی می‌سپارد، می‌تواند تقاضای صدور قبض رسید و برگ وثیقه نماید و در موقع انتقال این قبوض کسی که کالا به او منتقل شده است و اولین کسی که کالا را به برگ در مقابل طلب خود دریافت نموده است، باید انتقال یا گرویی را در دفتر انبار عمومی به ثبت برساند.

در تعریف دیگری از قبض انبار آمده است که «قبض انبار سندی است مشابه سفته که با امضای آن، بازرگان تعهد می‌کند مبلغی را در سررسید معین به دارنده بپردازد. (جعفری لنگرودی، ۱۳۸۵: ۶۵۷)

بنظر می‌رسد که تعاریف ارائه شده تنها به معرفی قسمتی از ویژگی سند که برگه وثیقه است، می‌پردازند و قبض رسید را شامل نمی‌شود. برای ارائه معنایی مفید از این سند می‌توان در مقام تعریف آن را سندی دانست که هم شامل قبض رسید باشد و هم شامل برگه وثیقه و این تعریف عام از قبض انبار است. در تعریف دیگری که تعریف خاص قبض انبار است تنها به بررسی برگ وثیقه

رسمی به آنها انتقال داده می‌شود دارای کلیه حقوق و تعهداتی که در سند ذکر شده است، خواهند شد. ایشان تعریفی از اسناد تجاری ارائه می‌دهد که در آن بر وصف قابلیت انتقال و جایگزینی تاکید شده است. اسناد تجاری صرف نظر از معنای کلی که ممکن است داشته باشند به تمامی اسنادی که بین تجار رد و بدل می‌شوند تعمیم داده می‌شود و اسناد و اوراقی هستند که قابل معامله بوده و معرف طلبی با سر رسید کوتاه مدت می‌باشند. (ستوده تهرانی، ۱۳۸۸: ۱۸)

مرحوم دکتر کوروش کاویانی نیز بدون آنکه تعریفی از اسناد تجاری به معنای خاص به صورت مجزا ارائه دهد، هدف از ایجاد اسناد تجاری را شباهت داشتن آنها به پول بیان می‌کند و دو راه برای رسیدن به این هدف ذکر می‌نماید. یکی از دو طریق عمده برای جبران این ضعف اسناد تجاری (شباهت اسناد تجاری به پول) بر قراری مسئولیت تضامنی برای امضاکنندگان سند است. یک طریق عمده دیگر برای شبیه کردن سند تجاری به پول، تسری اصل عدم قابلیت استناد ایرادها به اسناد تجاری است. (کاویانی، ۱۳۷۴: ۲۳۹)

دکتر صقری نیز در تعریفی که از اسناد براتی از جنبه حقوقی ارائه می‌دهد، معتقدند «اسناد تجاری اسنادی هستند که واجد قابلیت انتقال سریع که طلبی کوتاه مدت به نفع دارنده بوده و مستقلاً و مستقیماً به کار پرداخت آن می‌آید» (صقری، ۱۳۷۷: ۶۷)

دکتر اسکینی نیز با مد نظر قرار دادن وصف جایگزینی و انتقالی چنین اشاره می‌فرماید که «اسناد تجاری به اسناد براتی و غیر براتی تقسیم می‌شوند. اسناد براتی اسنادی است که خصایص عمده براتی را دارند، یعنی نماینده مبلغی وجه نقد می‌باشند که پرداخت آن در سر رسید معین عندالمطالبه پیش‌بینی شده و از طریق ظهرنویسی قابل انتقال است. سایر اسناد تجاری غیر براتی است.» وی در بیان خصایص عمده برات از قابلیت ظهرنویسی، ارزش سند به پول منعکس در متن سند، تعهد پرداخت، ویژگی تجریدی تعهدات ناشی از آنها، اعطای تأمین به دارنده سند برای مطالبه و وصول وجه و نیز مسئولیت تضامنی امضا کنندگان سخن به میان

احتیاج به انجام تشریفات دیگری برای انتقال اسناد مزبور نیست و در مورد برگ وثیقه، ظهر نویس نسبت به مبلغ طلب مورد وثیقه با صاحب کالا مسئولیت تضامنی پیدا می‌کند و از این جهت قبوض رسمی انبار اوراق تجاری قابل معامله محسوب می‌شوند.

گفتار دوم: شناخت و کارکرد قبض انبار در حقوق ایران

با توجه به اوصاف ذکر شده فوق ابتدا می‌بایست تعیین شود که آیا این سند جزء اسناد تجاری به معنای خاص است یا جزء اسناد تجاری به معنای عام تا با تعریف دقیق از این سند بتوان به شناخت و کارکرد آن در نظام حقوقی ایران رسید. برای تفکیک بین اسناد تجاری عام و خاص باید ابتدا معیار تقسیم را مشخص کرد. از آنجا که این تقسیم بندی تنها از لحاظ دکترین شناخته شده است، لذا برای ناائل شدن بدین هدف از رهگذر نظریات ارائه شده از سوی علمای حقوق به مبنای این تقسیم رسید.

یکی از نویسندگان در تعریف اسناد تجاری با تکیه بر وصف مسئولیت تضامنی مسئولان آن می‌گوید به معنای اخص مقصود از اسناد تجاری اسنادی است که قانون تجارت برای آنها مزایای مخصوصی قائل شده است که مهمترین آنها ضمانت تمامی اشخاصی است که آنها را امضا می‌نمایند و فواید اسناد تجاری را وسیله نقل وجوه، وسیله کسب اعتبار و جایگزینی پول بیان می‌دارد. (عدل، ۱۳۷۵: ۳۶)

تعریفی که دکتر نصیری ارائه می‌دهد مبتنی بر تعهد تضمین به پرداخت است. ایشان با ذکر این که برات و سفته و چک نمونه بارز اسناد بازرگانی هستند، ادامه می‌دهد «اسناد بازرگانی بر حسب تعریف کلی عبارت است از اسنادی که قابل پرداخت به حواله کرد یا در وجه حامل بوده و توسط صادر کننده به امضا رسیده و متضمن تعهد بدون قید و شرط پرداخت مبلغی معین در سر رسید مشخص در آینده یا به صرف مطالبه باشد» (نصیری، ۱۳۷۱: ۱۲)

نظر مرحوم حسن ستوده تهرانی مبتنی بر نظریه قابلیت نقل و انتقال جایگزینی است. اشخاصی که اسناد

می‌آورند. (اسکینی، ۱۳۸۹: ج ۳، ۳۰۴)

دقت در تعاریف مذکور نشان می‌دهد که اکثریت قریب به اتفاق نویسندگان بر وصف جایگزینی اسناد تجاری از حیث شباهت با پول و قابلیت نقل و انتقال و مورد معامله قرارگرفتن همانند اموال منقول التفتات نموده‌اند و اوصاف دیگری از قبیل وصف تجریدی، وصف تضامنی، تبعیت از قواعد و مقررات ویژه قانون، وصف تنجری و نظایر اینها را نیز مدنظر قرار داده‌اند. حق نیز همین است، قانونگذار برای اینکه از بار تورم بکاهد و از تزریق بی‌رویه اسکناس به جامعه اجتناب نماید و هزینه را بر خود تحمیل نکند و از سوی دیگر اعتماد و اطمینان دارندگان اسناد را دو چندان سازد، ناگزیر از وضع و ایجاد سندی است که بسیاری از ویژگی‌های پول را دارا بوده و همانند اسکناس قابل نقل و انتقال باشد. این اسناد از تمامی ایرادها و اشکال‌هایی که بین طرفین اولیه صدور سند ممکن است وجود داشته باشد، آزاد و مبرا بوده و علی‌الاصول هیچ شرطی نمی‌تواند مانع پرداخت آن‌ها گردد. هر چند نمی‌توان سند تجاری را پول در معنای واقعی آن به شمار آورد و هرگز در عمل جایگزین اسکناس نمی‌شود. اما در قالبی محدود ویژگی شباهت داشتن به مبادل ارزش خاص از اسکناس را داراست و به همین جهت لازم است که از حمایت قانونگذار بهره‌مند باشد.

البته با توجه به مطالب فوق علی‌رغم اختلاف نظر اساتید در تعریف اسناد تجاری خاص و عام این اتفاق نظر وجود دارد که سه سند برات، سفته و چک اسناد تجاری در معنای خاص می‌باشند. ولی برخی قبض انبار را نیز جزء اسناد تجاری در مفهوم خاص می‌دانند و برخی دیگر جزء اسناد تجاری در معنای عام. با توجه به اینکه کدام تعریف از اسناد تجاری عام و خاص بپذیریم و نیز اینکه کدام یک از اوصاف را مختص اسناد تجاری عام و کدام را مختص اسناد تجاری خاص بدانیم، تعلق این سند به هر یک از گروه‌ها متفاوت می‌شود. اگر اسناد تجاری در معنای خاص را فقط شامل اسناد براتی چک، سفته و برات بدانیم، قبض انبار در این تعریف نمی‌گنجد. (اخلاقی، ۱۳۷۶: ۳۵) لیکن اگر بخواهیم با توجه به اوصاف اسناد تجاری، آنها را دسته بندی نماییم باید گفت که به جهت اینکه قبض انبار

از غالب اوصاف تجاری برخوردار است، این سند نیز داخل در اسناد تجاری در معنای خاص است. در این خصوص یکی از پژوهشگران نیز معتقد است که قبض انبار از تمام یا لاقلاً برخی از اوصاف اسناد تجاری در معنای خاص برخوردار است؛ لذا باید با آن تعاریف جزو اسناد تجاری در معنای خاص قرار گیرد. (مسعودی، ۱۳۸۱: ۶)

گفتار سوم: شناخت و کارکرد قبض انبار در قانون

تأسیس انبارهای عمومی

قانون تجارت ایران مقرراتی راجع به قبض انبار پیش بینی ننموده است تا این که تصویب نامه قانونی راجع به تأسیس انبارهای عمومی مصوب ۱۳۴۰ آن را در حقوق ایران پیش بینی نمود و بر اساس این تصویب نامه شرکت سهامی انبارهای عمومی ایران با سرمایه یکصد و پنجاه میلیون ریال تأسیس گردید که سهامداران آن فقط بانک‌ها می‌باشند. به موجب ماده ۲، انبارهای عمومی در مقابل تحویل کالا یک قبض رسید و یک برگ وثیقه صادر می‌کنند. قبض رسید مدرک مالکیت و سپردن کالا در انبار عمومی می‌باشد و برگ وثیقه بعد از ظهرنویسی دلیل وثیقه بودن کالا می‌باشد. زیرا تا زمانی که برگ وثیقه در وجه دیگری ظهرنویسی نشده است کالا به وثیقه گذاشته نشده است، تا وثیقه به وجود آید. قبض رسید یا برگ وثیقه را می‌توان از طریق ظهرنویسی جداگانه توأمان به دیگری منتقل نمود. بدیهی است کسی که قبض رسید را در دست دارد مالک کالا است و کسی که برگ وثیقه به نام او ظهرنویسی شده حق ممتاز به طلب خود بر کالا دارد، بدون توجه به این که کالا متعلق به کیست و قبل از پرداخت طلب او انبار عمومی نمی‌تواند کالا را به دیگری تسلیم کند. بنابراین انتقال مالکیت کالا به حقوق کسی که برگ وثیقه به نفع او ظهرنویسی شده است، لطمه‌ای وارد نمی‌سازد.

برای آن که ظهرنویسی قبض رسید یا برگ وثیقه در مقابل اشخاص ثالث اعتبار داشته باشد کسی که قبض رسید یا برگ وثیقه به نفع او ظهرنویسی شده می‌تواند تقاضا کند که ظهرنویسی با قید نام و نام خانوادگی و محل اقامت او و میزان وام با قید تاریخ در دفاتر به حقوق دارنده

قبض رسید و برگ وثیقه انبار و در ظهر برگ وثیقه ثبت شود و به این ترتیب حقوق دارنده قبض رسید در مقابل طلبکاران مالک اولیه کالا و اشخاص ثالث محفوظ خواهد ماند (عالیدائی احمدی، ۱۳۹۷: ۱۱۲). در حقوق فرانسه مراجعه به ظهرنویس پس از رعایت تشریفات و اخلاصت ممکن می‌باشد (Piédélièvre, 2018: No. 242).

نکته مهمی که در تصویبنامه قانونی مربوط به تاسیس انبارهای عمومی پیش بینی شده موضوع مسئولیت تضامنی ظهرنویسان در مقابل دارنده برگ وثیقه است که به این ترتیب برگ وثیقه مانند سفته دارای اعتبار بیشتری از اسناد عادی می‌گردد. ماده ۸ تصویبنامه قانونی مذکور مقرر نموده: "ظهرنویسان برگ وثیقه در مقابل دارنده آن مسئولیت تضامنی دارند و هرگاه ماحصل کالا برای پرداخت طلب دارنده وثیقه کافی نباشد دارنده برگ وثیقه می‌تواند نسبت به بقیه طلب خود به هر یک از ظهرنویسان قبلی مراجعه نماید". و به این ترتیب مقررات ماده ۳۴ قانون ثبت که طلبکار با حق رهن در صورت عدم تکافوی ارزش مورد رهن از مابقی حق خود محروم می‌گردد، در مورد برگ وثیقه انبارهای عمومی جاری نمی‌شود.

به همین ترتیب برای آن که عدم مراجعه دارنده برگ وثیقه مانع فروش کالا نگردد، ماده ۹ تصویبنامه قانونی اشعار می‌دارد: "دارنده قبض رسید (مالک کالا) می‌تواند تمام مبلغ مذکور در ظهر برگ وثیقه را قبل از انقضای سررسید وام در صندوق انبارهای عمومی تودیع و کالای خود را مسترد دارد". به این ترتیب چون طلب دارنده برگ وثیقه تأمین شده است، صاحب کالا می‌تواند کالای خود را از انبار خارج کند.

چنانچه طلب دارنده برگ وثیقه در سررسید پرداخت نگردد، دارنده برگ وثیقه می‌تواند در صورتی که اولین ظهرنویسی در دفتر انبار به ثبت رسیده باشد ده روز پس از انقضای موعد مذکور در برگ وثیقه برای وصول طلب خود فروش کالای مورد وثیقه را از ثبت محل درخواست نماید. در این صورت، ثبت محل فوراً موضوع را به انبار عمومی اعلام نموده و اقدامات اجرایی را بر طبق مقررات مربوط به اجرای اسناد لازم الاجرا انجام خواهد داد و چنانچه بدهکار در ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ اجرائیه

بدهی خود را نپردازد، اقدام به فروش مورد وثیقه از طریق حراج خواهد نمود و کالای مورد وثیقه به هر قیمتی که مشتری پیدا کند فروخته خواهد شد و نسبت به بقیه طلب خود حق رجوع به ظهرنویسان قبلی را دارد (ماده ۱۰ تصویبنامه قانونی).

طبق تبصره ۳ ماده ۱۰ قانون انبارهای عمومی، چنانچه دارنده برگ وثیقه در ظرف یک ماه از تاریخ سررسید تقاضای اجرائیه ننماید، حق مراجعه او به ظهرنویسان قبلی نسبت به طلب او ساقط خواهد شد. بنابراین برای آن که دارنده برگ وثیقه بتواند از حق خود نسبت به ظهرنویسان استفاده کند باید در ظرف یک ماه از تاریخ سررسید برگ وثیقه تقاضای صدور اجرائیه نماید. طبق ماده ۱۱ قانون مذکور، چنانچه قبض رسید یا برگ وثیقه مفقود شود، ذیحق آن می‌تواند به دادگاه شهرستان محل تودیع کالا مراجعه نماید و دادگاه مکلف است مراتب را در سه نوبت متوالی هر ده روز یک بار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار محل منتشر نماید و معترضین می‌توانند در ظرف ده روز از تاریخ انتشار آخرین آگهی اعتراض خود را به دادگاه مزبور تسلیم نمایند. در صورتی که اعتراض به عمل آید، دادگاه بر طبق مقررات به دعوی رسیدگی خواهد نمود و چنانچه اعتراضی نشود دادگاه پس از احراز مالکیت متقاضی به احراز وقوع وثیقه رأی صادر خواهد نمود و در هر حال دادگاه می‌تواند صدور حکم را موکول به اخذ تأمین کافی از طرف متقاضی بنماید.

بالاخره تبصره ماده ۱۱ قانون انبارهای عمومی مرور زمان دعاوی مربوط به قبض رسید و برگ وثیقه مفقود را دو سال از تاریخ دادن تأمین تعیین نموده و در پایان این مدت تأمین آزاد و هیچ گونه دعوایی در این موارد در محاکم مسموع نخواهد بود. چنانچه ملاحظه می‌شود با مقرراتی که برای قبوض رسمی انبار، قبض رسید و برگ وثیقه پیش بینی شده اسناد مزبور جزء اسناد تجاری قابل معامله در آمده و مانند اسناد تجاری در مفهوم اخص از جمله برات و سفته با ظهرنویسی قابل نقل و انتقال (مبادله) می‌باشند. در کشورهای اروپایی علاوه بر وارانته تجاری، وارانته‌های دیگری برای مهمان خانه‌ها و امور فلاحتی و صنعتی در نظر گرفته شده است که موضوع

هیپورن در سال ۱۹۰۶ به طور قابل توجهی تقویت کرد. (عالیدائی احمدی، ۱۳۹۴: ۱۱۱) انبار تجاری پس از آنکه دولت درزمینه راه آهن محدودیت‌های بیشتری را ایجاد کرد، شروع به رشد نمود. پس از جنگ جهانی دوم با توجه به رشد سریع صنایع، نیاز به تغییر روش در سیستم انبارها احساس شد، از آن جمله می‌توان به نیاز به افزایش اندازه انبارها، نیاز به روشهای مکانیزه بیشتر برای ذخیره و بازیابی محصولات و مواد و همچنین با افزایش تولید انبوه در خطوط تولید، نیاز به قابلیت انبارداری مؤثر اشاره نمود.

در ایالات متحده، چارچوب قانونی تنظیم انبار و قبض انبار یک سیستم پیچیده است که در آن یک طرح داوطلبانه فدرال، ترکیبی از قوانین ایالتی مختلف را تحت الشعاع قرار می‌دهد. به طور کلی اشخاص می‌توانند تحت قوانین فدرال یا ایالتی انتخاب نمایند. در سطح ملی، انبارها می‌توانند تحت قانون انبار ایالات متحده مصوب سال ۱۹۱۶ و تجدید نظر آن در سال ۲۰۰۰ قرار بگیرند. مقررات حمایتی آن تنها به انبارهایی که برای مجوز فدرال درخواست دادند، اعمال می‌شود و حاوی مقررات صدور مجوز، وثیقه و بیمه، بازرسی و صدور قبض انبار است. از نظر صدور مجوز انبار و الزامات عملیاتی آن، ایالت‌ها به طور گسترده‌ای متفاوت هستند (McCormack, 2004: 47) از آنجا که سیستم صدور مجوز فدرال داوطلبانه است، انبارها در این کشور می‌توانند این مقررات را اعمال نکنند. هنگامی که یک انبار تحت طرح مجوز فدرال قرار می‌گیرد، الزامات ایالت در این دامنه دیگر اعمال نمی‌شود. قانون انبار ایالات متحده و قبض انبار عمومی با Warehouse receipt در بخش ۷ مقررات یکنواخت بازرگانی (UCC)، احکامی را به خود اختصاص داده است. در صورتی که برگ مزبور در وجه حامل یا حواله کرد (to bearer یا to order) تنظیم شده باشد، قابل انتقال (واگذاری) یا negotiable بوده و می‌تواند جهت دریافت وام یا انتقال کالا به غیر واگذار گردد. بدین سان، دارنده قبض، از حق وثیقه یا حق مالکیت نسبت به کالای امانتی در انبار عمومی برخوردار است. (عالیدائی احمدی، ۱۳۹۴: ۱۱۲)

مورد وارانته، اثاثیه و تأسیسات مهمان خانه یا محصول تأسیسات صنعتی است و در ید (تصرف) صادرکننده وارانته باقی می‌ماند و می‌تواند از آنها استفاده کند، لیکن حق فروش و واگذاری اجناس موضوع وارانته را ندارد و در صورت تخلف، متخلف مشمول مقررات جزایی خیانت در امانت می‌گردد. این نوع وارانته‌ها در حقیقت یک نوع گروهی با قبض و اقباض است که گروه‌دهنده می‌تواند مورد گرو را مورد استفاده قرار دهد.

گفتار چهارم: شناخت و کارکرد قبض انبار در حقوق ایالات متحده

در حقوق ایالات متحده آمریکا، با توجه به اینکه سیستم فدرالی ایالات مختلف وجود دارد، نظام مرکزی کشور تلاش نموده تا مفاهیم حقوقی یکپارچه را در دستور کار قرار دهد. لذا قانون یکنواخت تجارت را در این زمینه شکل داده است. مفهوم قبض انبار و مقررات ناظر بر آن از مفاهیم حقوقی استفاده می‌کند، این تعامل بین قانون فدرال و قانون ایالت در ایالات متحده ممکن است. بنابر این قانون‌مند کردن و نظام‌مند ساختن آن با توجه به حقوق آمریکا در مرکز ملی حقوق تجارت آزاد بین آمریکایی، برای هماهنگی قانون تجارت در ایالت‌های مختلف آمریکا کارکرد دارد. (Katherin A, 1996: 97) این مرکز می‌کوشد تا هم اندیشی‌های مختلفی را از جمله در خصوص قبض انبار در سراسر نظام‌های حقوقی ایالت‌های مختلف ایجاد کند. نخستین انبارها در سالهای دور پس از وقوع قطعی‌های شدید ساخته شدند و پس از آن همانطور که مهاجران اروپایی شروع به ایجاد مسیرهای تجارت حمل و نقل به کشورهای دیگر کردند، اهمیت انبارها برای ذخیره‌سازی محصولات و کالاها روزبه روز بیشتر شد. در آغاز بندرها محل اصلی انبارها بودند، لیکن با گسترش راه آهن برای استفاده به عنوان وسیله سفر و حمل و نقل، انبارهای ریلی برای ذخیره‌سازی مواد نیز مورد توجه قرار گرفتند. در سال ۱۸۹۱ انجمن آمریکایی‌های غرفه‌داران سازماندهی شد تا کنترل شرکت‌های راه آهن بر دفاتر حمل و نقل را به چالش بکشد. رئیس جمهور تئودور روزولت، کمیسیون تجارت بین الملل را با تصویب قانون

الف: صدور قبض انبار در حقوق آمریکا

قبض انبار توسط انبار به درخواست یک فرد یا نهاد که محصولات خود را به آن واگذار می‌کند صادر می‌شود، و در واقع سند مالکیت محصول است. هر انبار می‌تواند یک قبض انبار، که بر اساس قوانین ایالتی و فدرال تنظیم شده است، صادر کند. انبارهای دارای مجوز فدرال باید به سازمان معاونت مدیریت عملیات کالا، نام و امضای هر فرد مجاز به صدور قبض انبار را تسلیم کنند. نظام فدرال برای تنظیم قبض انبار بسیار شبیه مقررات ایالتی عمل می‌کند. انبار تحت مجوز قانون انبار آمریکا، قبض (کاغذی یا الکترونیکی) را صادر می‌کند. قبض می‌تواند قابل مبادله و یا غیر قابل مبادله باشد. صدور قبض انبار بین ایالت‌ها نسبتاً یکسان است و همچنین صدور قبض توسط نسخه تصویب شده ایالت از ماده ۷ قانون یکنواخت تجارت در اسناد مالکیت پیروی می‌کند.^۱ ماده ۷ قانون یکنواخت تجارت در مورد قبض انبار تا حد زیادی همانند طرح فدرال قانون انبار ایالات متحده آمریکا است. در واقع حتی برای انبار دارای مجوز در سطح فدرال، مقررات قانون یکنواخت تجارت برای قبض انبار هنوز هم اعمال می‌شود. زیرا قانون انبار آمریکا پاسخگوی بسیاری از نیازهای اساسی در خصوص قبض انبار نیست. ماده ۷ قانون یکنواخت تجارت به طور کلی مکانیزم صدور قبض یکسانی را برای انواع قبض انبار پیش بینی نموده است، از جمله قبض انبار قابل مبادله و یا غیر قابل مبادله و قبض الکترونیکی. ماده ۳ قانون یکنواخت تجارت شامل مقررات عمومی برای تنظیم ابزار قابل مبادله است. قبض صادره، ممکن است به عنوان وثیقه تأمین مالی عمومی یا خصوصی و یا بخش کشاورزی استفاده شود. (Schelchtriem and bultre, 1996: 35)

به طور کلی، اگر قبض انبار با عنوان قابل مبادله صادر و در یکی از بورس‌ها ثبت شده باشد، قابل مبادله است. قوانین پشت نویسی و انتقال قبض انبار در نسخه تصویب شده ایالتی در بخش ۵ ماده ۷ قانون یکنواخت تجارت

^۱ The American Law Institute (1996); *Restatement, Second Contracts and Guaranty*, American Law Institute Publisher, First Published. P. 347.

آمده است. اگر قبض انبار کاغذی به نام شخص باشد، انتقال آن نیاز به امضای شخص و تحویل فیزیکی قبض دارد. اما اگر خالی باشد یا به نام حامل باشد، قبض انبار با تحویل به شخص دیگر منتقل می‌شود. قبض الکترونیکی، با تحویل الکترونیکی سند به شخص دیگری انتقال داد می‌شود. پشت نویسی قبض غیر قابل مبادله هیچگونه حقی برای تحویل گیرنده ایجاد نمی‌کند. (A. Ackerman, 2003: 69)

ب: کاربرد وثیقه ای قبض انبار

بند ۴۸ (الف) ماده ۹-۱۰۲ قانون یکنواخت تجاری آمریکا، موجودی انبار را مشتمل بر عین مستأجره ویا کالاهایی می‌داند که به منظور بیع و یا اجاره نگهداری شده ویا براساس قرارداد ارائه خدمات، تهیه و فراهم شده‌اند. همچنین مواد اولیه، در دست تهیه ویا مواد به کار رفته در تجارت را در همین تعریف جای داده است. به موجب این قانون، محصولات زراعی از شمول این بند خارج است. (Summer and Roberts.1989:68)

در نظام حقوقی ایالات متحده آمریکا تا پیش از تدوین قانون یکنواخت تجارت، تدابیر و نهادهای متعددی برای تضمین بازپرداخت بدهی پذیرفته شده بود که هریک از قانونی خاص تبعیت می‌کرد. اختلاف روش احکام و آثار اقسام مختلف تضمینی که در این نظام حقوقی وجود داشت و نیز عدم کارایی این تدابیر برای به تضمین گرفتن دارایی آینده بدهکار، به ویژه نسبت به دارایی‌هایی که در گردش سرمایه دخیل هستند، مانند حساب دارایی (R.M,2008: 58)، همچنین ابهام و سردرگمی ناشی از اعمال برخی از این شیوه‌ها، قانونگذار را بر آن داشت تا با تدوین قانونی متحدالشکل و جامع، رهن اموال را تحت ساختاری واحد، منسجم و دقیق درآورد. (Dubovec, 2017: 720)

نتیجه این تلاش‌ها، منجر به تدوین ماده ۹ قانون تجارت ایالات متحده آمریکا گردید. این ماده از چنان عمومیتی برخوردار است که بر تمام اموال موجود در حیطه قضایی این کشور، اعم از کالاها، اسناد، تجهیزات، اموال غیرمادی کلی، حساب‌ها ویا حقوق قراردادی و... حکومت دارد، صرف نظر از اسم و عنوانی که برای قرارداد

برساند و عنوان مالکیت کالا را به دیگری منتقل نماید. مالک می‌تواند سند مالکیت کالا را (از طریق ظهنویسی) به دیگری منتقل کند و بدین ترتیب، مالکیت خود کالا را هم به منتقل‌الیه سند واگذار می‌نماید. قبض انبار سندی است که شخصی که کالا را برای انبارکردن تحویل می‌گیرد، صادر می‌نماید. اگر چه قبض انبار شکل و فرم رسمی خاصی لازم ندارد، اما عموماً حداقل مشتمل بر موارد زیر است:

- ۱- محل انبار.
- ۲- تاریخ صدور قبض دریافت کالا.
- ۳- شماره قبض (قبوض به صورت سریال شماره‌گذاری می‌شوند).
- ۴- جمله‌ای مبنی بر این که آیا کالای موضوع قبض انبار باید تنها به امانت‌گذار تحویل داده شود (این به معنی غیر قابل انتقال بودن قبض انبار است)، یا این که به حامل قبض یا به یک شخص معین یا به کسی که او حواله می‌نماید، داده شود. این به معنی قابل انتقال بودن انبار از طریق ظهنویسی می‌باشد.
- ۵- هزینه‌ها و مخارج انبارداری.
- ۶- شرح کالا و نحوه بسته‌بندی کالای انبار شده.
- ۷- امضای انباردار یا نماینده وی.

وظیفه مفروض انباردار این است که او باید در جابجایی کالای انبار شده دقت و احتیاط کافی را به عمل آورد و کالا را در پایان مدتی که برای نگهداری کالا در انبار پیش‌بینی شده است، به کسی که در قبض انبار مشخص شده، تحویل دهد. وظیفه مفروض دیگر انباردار این است که در قبال هر خسارتی که در اثر قصور یا اهمال وی در حفظ و نگهداری معقول و متعارف از کالای انبار شده به آن وارد شود، مسئول شناخته خواهد شد. به علاوه، انباردار در قبال هزینه‌های مربوط به انبارداری، حمل‌ونقل کالا، بیمه و سایر هزینه‌های معقول و متعارف لازم برای نگهداری صحیح کالا نسبت به کالای انبار شده از حق حبس برخوردار می‌باشد. در برنامه بایستی کالای مورد حمل به شکل صحیح و کامل شرح داده شده باشد و مشخص شده باشد که آیا کالای موضوع برنامه بایستی

تضمین در نظر گرفته شده است. در این نظام حقوقی، داشتن مالکیت اموال مزبور برای به رهن دادن آنها ضروری نیست و صرف این که وام‌گیرنده در اموال مزبور دارای حقی باشد، برای صحت قرارداد وثیقه کفایت می‌کند. قابلیت انتقال موضوع وثیقه، قاعده‌ای است که در قانون یکنواخت تجارت آمریکا به مرور زمان به وجود آمد. در نظام حقوقی آمریکا تا پیش از تدوین قانون یکنواخت تجارت، تدابیر و نهادهای متعددی برای تضمین بازپرداخت بدهی پذیرفته شده بود که هر یک از قانونی خاص تبعیت می‌کرد.

ج: تعهد به پرداخت قبض انبار در حقوق ایالات متحده

در حقوق ایالات متحده، سند تجاری که متضمن پرداخت است دارای گواهی سپرده است. هر گواهی سپرده از یک تعهد تشکیل شده که صادرکننده این سند تجاری در قبال ذینفع آن را بر عهده می‌گیرد. تعهد گواهی سپرده را یک سند تعهد یا همان Promise Paper نامیده می‌شود، زیرا این سند حکایت از یک تعهد دارد. به عبارت دیگر، صادرکننده تعهد می‌کند که مبلغ مندرج در سند را به ذینفع سند یا دارنده آن پرداخت نماید. هدف این سند این نیست که صادرکننده می‌تواند یا قبول دارد که مبلغ مندرج در سند را پرداخت نماید، بلکه اظهار می‌دارد که صادرکننده متعهد می‌شود که مبلغ مندرج در سند را به ذینفع یا به حواله کرد وی پرداخت نماید. (Daniel, 2014: 247)

د: اشکال و کار ویژه‌های اسناد مالکیت کالا در قبض انبار

کار ویژه اصلی یک «سند مالکیت (کالا)» این است که در حقیقت، نشان دهنده حقوق مالکی است که کالایی را به صورت امانت در اختیار «مستودع» یا امانت‌گیرنده خواه برای حمل، خواه برای انبار کردن قرار می‌دهد. وظیفه دوم این سند، به ویژه وقتی که قابل انتقال باشد، این است که مالک کالا را قادر می‌سازد که بدون این که لازم باشد کالای خود را از امانت‌گیرنده پس بگیرد، آن را به فروش

تنها به شخصی خاص تحویل داده شود (که در این صورت بارنامه غیرقابل انتقال خواهد بود) یا این که به مرسل الیه (گیرنده) مشخص یا به حواله کرد وی، یا این که به مرسل الیه یا حامل بارنامه تحویل داده شود (که در این صورت بارنامه از نوع قابل انتقال از طریق ظهنویسی خواهد بود). متصدی حمل و نقل در قبال هر مطلب نادرست یا بی‌نظمی و ناهماهنگی موجود در متن بارنامه مسوول خواهد بود، مگر این که قبلاً با ذکر عباراتی همچون «محتوای بسته‌ها مشخص نیست، وزن و تعداد کالا بر اساس اظهار فرستنده کالا می‌باشد» و جملاتی از این دست، از خود رفع مسوولیت کرده باشد، البته حتی در اینصورت هم صرف اظهارات متصدی حمل و نقل برای رهایی او از زیر بار مسوولیت کافی نیست.

برآیند

با توجه به موارد مطرح شده در این مقاله می‌توان نتیجه گرفت که قبض انبار پس از قانونمند کردن نظام انبارداری در حقوق ایران شکل گرفت که از ویژگی وثیقه ای و رهنی برخوردار است تا دارنده آن با توجه به حقوقی که دارد نسبت به دیگران از حق رجحان و اولویت استفاده نماید. این برگ وثیقه متضمن موعدی است که با رسیدن آن مبلغ مندرج در برگه باید پرداخت شود، اما دارنده قبلی یعنی مالک کالا می‌تواند تمامی مبلغ مذکور در ظهر برگ وثیقه را قبل از انقضای سررسید وام پرداخت و عندالاقضاء در صندوق انبار عمومی تودیع و کالاهای خود را مسترد دارد. وجود صندوق انبار عمومی باعث می‌شود که پرداخت مبلغ مندرج در قبض انبار آسان شود و در نتیجه مالک کالا بتواند با پرداخت مبلغ مزبور کالا را آزاد کند و آن را به فروش برساند. در نظام حقوقی ایالات متحده آمریکا نیز بدلیل ویژگی خصوصیات نظارتی به ویژه تخصیص آن بین دولت فدرال و ایالتی، یک ساختار پیچیده از مقررات قبض انبار ایجاد شده است. چارچوب قانونی تنظیم انبارها و قبض انبار نیز یک سیستم پیچیده است که در آن طرح فدرال ترکیبی از قوانین مختلف ایالتی را در برمی‌گیرد. انبار ممکن است بین قوانین فدرال و یا ایالتی یکی را انتخاب کند. در سطح ملی، انبارهای کشاورزی ممکن

است تحت قانون انبارایالات متحده آمریکا مصوب سال ۱۹۱۶ و اصلاحیه سال ۲۰۰۰ قرار گیرند. با توجه به صدور مجوز انبار و الزامات عملیاتی، ایالت‌ها به طور گسترده ای متفاوت هستند. با توجه به مقررات انبار، چارچوب قانونی شامل صدور مجوز و نظارت نهاد ناظر، الزامات صدور مجوز، تعهدات روشن، تضمین عملکرد و تعیین مجازات می‌باشد. ایالات متحده آمریکا اغلب به عنوان یک مدل برای دیگر کشورها در هنگام طراحی قوانین دیده می‌شود. اگرچه چارچوب قانونی ایالات متحده آمریکا در تنظیم انبار و قبض انبار شامل بسیاری از اجزای لازم برای عملکرد این سیستم می‌باشد. در نظام حقوقی فدرال و متحد الشکل آمریکا قبض انبار ماهیتی وثیقه ای دارد که قابلیت ظهر نویسی و همچنین در وجه حامل بودن را نیز دارا خواهد بود.

منابع و ماخذ

- * اخلاقی، بهروز، بحثی پیرامون توثیق اسناد تجاری، نشریه دانشکده حقوق و علوم سیاسی، شماره ۲۴، پاییز ۱۳۷۶.
- * اسکینی، ربیعا، حقوق تجارت، تهران، انتشارات سمت، ج ۳، ۱۳۸۹.
- * افتخاری، جواد، اسناد تجاری، بانکی، خزانه اوراق قرضه و اسناد حمل و نقل، تهران، نشر آبنوس، ۱۳۷۹.
- * امیر شاهی، منوچهر، اصول کارپردازی و انبارداری در سازمان‌های دولتی و موسسات تولیدی، تهران، انتشارات مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۹۴.
- * بند ریگی، محمد، فرهنگ جدید عربی-فارسی، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۷۲.
- * صقری، محمد، حقوق بازرگانی اسناد، تهران، انتشارات شرکت سهامی انتشار، ۱۳۷۷.
- * عالی‌دایی احمدی، مرتضی، حقوق قبض انبار عمومی، تهران، انتشارات بهنامی، ۱۳۹۷.
- * عدل، مصطفی، حقوق تجارت، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۷۵.
- * عرفانی، محمود، حقوق تجارت، تهران، انتشارات مجد، ۱۳۸۷.

- * Marek Dubovec & Adalberto Elias, *A Proposal for UNCITRAL to Develop a Model Law on Warehouse Receipts*, Uniform Law Review, Volume 22, Issue 4, 1 December 2017, at
- * McCormack, Gerard, *Secured Credit under English and American Law*, Cambridge University Press, 2004.
- * Piédelièvre, S., *Instrument des crédit et de paiement*, Paris, Dalloz, 2018.
- * Schelchtrien, Peter & Bulter, Petara. *UN Law On International Sale, The UN Convention On the International Sale of Goods*, Springer, First Published .2008
- * The American Law Institute. *Restatement, Second Contracts and Guaranty*, American Law Institute Publisher, First Published, 1996.
- * White, Summers, James J., Robert S. Handbook on the Uniform Commercial Code, West Publishing Co, 1989.
- * Daniel V. Davidson Business Law: Principles and Cases in the Legal Environment, 2014.
- * عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۳.
- * کاویانی، کوروش، حقوق بازرگانی، تهران، انتشارات بهرنگ، ۱۳۷۴.
- * مسعودی، بابک، اصول حاکم بر اسناد تجارتي، مجله کانون وکلای دادگستری، ش ۳، ۱۳۸۱.
- * نصیری، مرتضی، رهن بازرگانی، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، شماره ۱۲، ۱۳۷۱.
- * Baraski, Katherin A; "Letters of Credit Comparison Uniform Commercial Code and The Uniform Customs and Practices for Documentary Credits", *41 Loyola Law Review*, 1996.
- * Bruce A. Ackerman, *Private Property and the Constitution* (New Haven: Yale University Press, 2003.
- * Goode, R.M. *Commercial Law*, Penguin Books, 2008.

Abstract

Recognition and functioning of warehouse receipt in Iran's law and comparing with US Uniform Commercial Code

Naeim Alinaghi¹
Ismaeil Abbasi²
Mehdi Montazer^{*3}
Morteza Shahbazinia⁴
Heidar Hasanzadeh⁵

Abstract

Recognition and functioning of warehouse receipt is one of the legal issues that was not studied in Iran's law. Therefore, in this article firstly recognition and legal nature of warehouse receipt and secondly functioning of this instrument in Iran's and US law were considered. Historically, warehouse receipt has entered in Iranian law's literature since 1961. Although, merchants have used aforesaid instrument prior to that time. In Iran's law, this instrument has the collateral role. After submission of the commodity to the public warehouse, stockman is obliged to issue the warehouse receipt. This instrument is the proof of title of the commodity and it could be transferred to the third party through endorsement. In Federal legal system and US Uniform Commercial Code, this instrument has the collateral, endorsable and bearing role. Warehouse owner may select one of the Federal and/or state regulation. In local level, it is possible not to meet unified procedure in warehouse receipt issue. Although, several states supervise on warehouse directly.

Keywords: warehouse receipt, public warehouse, electronic warehouse receipt, US Uniform Commercial Code

¹ PhD Candidate of Private Law, Faculty of Law, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran.

² Assistant Professor of Faculty of Law, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran.

³ Visiting Assistant Professor of Faculty of Law, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, and Assistant Professor of Private Law, Faculty of Human Sciences, Islamic Azad University, Damavand Branch, Tehran, Iran. (corresponding Author): (Email: montazer@damavandiau.ac.ir).

⁴ Associate Professor of Faculty of Law, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

⁵ Assistant Professor of Faculty of Law, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran.

